

Tadqiqot UZ

**ЎЗБЕКИСТОН
ОЛИМЛАРИ ВА
ЁШЛАРИНИНГ
ИННОВАЦИОН
ИЛМИЙ-АМАЛИЙ
ТАДҚИҚОТЛАРИ
МАВЗУСИДАГИ КОНФЕРЕНЦИЯ
МАТЕРИАЛЛАРИ**

2021

- » Ҳуқуқий тадқиқотлар
- » Фалсафа ва ҳаёт соҳасидаги қарашлар
- » Тарих саҳифаларидаги изланишлар
- » Социология ва политологиянинг жамиятимизда тутган ўрни
- » Иқтисодиётда инновацияларнинг тутган ўрни
- » Филология фанларини ривожлантириш йўлидаги тадқиқотлар
- » Педагогика ва психология соҳаларидаги инновациялар
- » Маданият ва санъат соҳаларини ривожланиши
- » Архитектура ва дизайн йўналиши ривожланиши
- » Техника ва технология соҳасидаги инновациялар
- » Физика-математика фанлари ютуқлари
- » Биомедицина ва амалиёт соҳасидаги илмий изланишлар
- » Кимё фанлари ютуқлари
- » Биология ва экология соҳасидаги инновациялар
- » Агропроцессинг ривожланиш йўналишлари
- » Геология-минерология соҳасидаги инновациялар

**31 MART
№26**

CONFERENCES.UZ

**"ЎЗБЕКИСТОНДА ИЛМИЙ-АМАЛИЙ ТАДҚИҚОТЛАР"
МАВЗУСИДАГИ РЕСПУБЛИКА 26-КЎП ТАРМОҚЛИ
ИЛМИЙ МАСОФАВИЙ ОНЛАЙН КОНФЕРЕНЦИЯ
МАТЕРИАЛЛАРИ
9-ҚИСМ**

**МАТЕРИАЛЫ РЕСПУБЛИКАНСКОЙ
26-МЕЖДИСЦИПЛИНАРНОЙ ДИСТАНЦИОННОЙ
ОНЛАЙН КОНФЕРЕНЦИИ НА ТЕМУ "НАУЧНО-
ПРАКТИЧЕСКИЕ ИССЛЕДОВАНИЯ В УЗБЕКИСТАНЕ"
ЧАСТЬ-9**

**MATERIALS OF THE REPUBLICAN
26-MULTIDISCIPLINARY ONLINE DISTANCE
CONFERENCE ON "SCIENTIFIC AND PRACTICAL
RESEARCH IN UZBEKISTAN"
PART-9**

ТОШКЕНТ-2021

ИҚТИСОДИЁТДА ИННОВАЦИЯЛАРНИНГ
ТУТГАН ЎРНИ

1. Imomaddinova Dilafruz Xusain qizi, Yuldashev Gulomjon Zeripboy o'gli, Qodirova Dilfuza Sodiqjon qizi O'ZBEKISTONDA MILLIY TURIZMNI RIVOJLANTIRISHNING IJTIMOIIY-IQTISODIY ANAMIYATI	7
2. Ramazonova Dilhayo Ibrohim qizi O'ZBEKISTON BOZOR IQTISODIYOTI SARI.....	9
3. Юсупова Феруза Йўлдошевна ЛИЗИНГ СОҲАСИНИ РИВОЖЛАНТИРИШ ЗАРУРАТИ.....	10
4. Muxamedaminov Aziz Odiljon o'g'li, Qayumova Aziza Murod qizi SANOAT ISHLAB CHIQRISHNING IQTISODIY VA IJTIMOIIY SAMARADORLIGI.....	12
5. Игамова Шахиня Зикрилловна ЭРКИН РАКОБАТ БОЗОРИДА НАРХ ВА ШАФФОФЛИК	15
6. Muratov Idor BARQAROR IQTISODIY RIVOJLANISHNI TA'MINLASHDA INVESTITSIYALARNING O'RNI	17
7. Мухиддин Абдуллаевич Қурбонов МАҚСАДЛИ ФОНДЛАР ФАОЛИЯТИНИНГ ШАФФОФЛИГИНИ ТАЪМИНЛАШ МАСАЛАЛАРИ.....	19
8. Нигматуллаева Гулчехра Нуруллаевна РОЛЬ ИНВЕСТИЦИЙ В ИННОВАЦИОННОМ РАЗВИТИИ ЭКОНОМИКИ УЗБЕКИСТАНА	25
9. Камиллов Шохижохон Рустамович ЯШИРИН ИҚТИСОДИЁТНИ ЖИЛОВЛАШДА СОЛИҚ СИЁСАТИ МЕХАНИЗМЛАРИДАН САМАРАЛИ ФОЙДАЛАНИШ.....	28
10. Ғ.С.Мустафоев “МЕҲНАТ МАРКАЗИ”НИНГ АЙРИМ MASALALARI.....	30
11. Ғ.С.Мустафоев ҚИШЛОҚ ЖОЙЛАРДА “МЕҲНАТ МАРКАЗИ”НИ ТАШКИЛ ЭТИШДАГИ ВАЗИФАЛАР.....	32
12. Хайтбоева Нигора Бакмаматовна, Эшбаева Шакаржон Махмуджон қизи SANOAT KORXONALARINI RIVOJLANTIRISHDA INNOVACIION MARKETINGNING ЎЗИГА ХОС ХУСУСИЯТЛАРИ.....	35
13. Сапаева Н.Қ. МИНТАҚА ИҚТИСОДИЁТИНИ РИВОЖЛАНИШИДА ИНФРАТУЗИЛМАНИНГ АҲАМИЯТИ	38
14. Холмуротов Фозил Сарибоевич ХОРАЗМ ВИЛОЯТИДА ҚИШЛОҚ ХЎЖАЛИГИНИ РИВОЖЛАНИШ BARQARORLIGINI STATISTIK TAHLILI.....	40

ЭРКИН РАКОБАТ БОЗОРИДА НАРХ ВА ШАФФОФЛИК

Игамова Шахния Зикриллоевна

Бухоро вилоят буйича ғазначилик бошқармаси тўловлар
ва молиявий бошқариш бўлими бош инспектори
E- mail - igamova_sh@mail.ru,
Телефон - +998914468882

Аннотация. Ушбу мақолада иқтисодиётнинг тармоқларини назорат қилиш ҳамда барқарорлигини таъминлашда АКТ ни жорий этиш, шу жумладан, шаффофликни таъминлашда инсон омилини камайтириш масалалари кўриб чиқилган.

Калит сўзлар. Инновация, нархлар назорати, ишончли ҳисобот, ишончли таҳлил, ахборот, анъанавий технология, йўл харита, шаффофлик.

“Инновация – бу келажак дегани. Биз буюк келажакимизни барпо этишни бугундан бошлайдиган бўлсак, уни айнан инновацион ҳолатлар, инновацион ёндашув асосида бошлашимиз керак”

(Ш.М.Мирзиёев.)

Нархларни назорат қилиш - бу бозорда товарлар ва хизматлар учун олинадиган нархларга нисбатан ўрнатилган ҳукуматлар томонидан белгиланган чекловлар ҳисобланади. Бундай назоратни амалга ошириш, танқислик даврида ҳам товарларнинг арзонлигини сақлаб қолиш, инфляцияни секинлаштириш ёки алтернатив товарларни етказиб берувчилар учун минимал даромадни таъминлаш ёки энг кам даромадга эришишга интилишдан келиб чиқиши мумкин. Нархларни назорат қилишнинг иккита асосий шакли мавжуд:

- нархларнинг максимал чегараси;
- нархлар минимал даражаси.

Нархларни назорат қилишнинг 1-усулига мисол сифатида жаҳон тажрибасида, ижара нарх ошишини чеклайдиган ижара ҳақини бошқариш, бунда ижара нархларининг максимал нархи белгиланади.

Давлат раҳбари ўзининг Олий Мажлисга Мурожаатномасида иқтисодиётимизнинг ҳозирги ҳолати бўйича қуйидаги фикрларини айтиб ўтди:

- Иқтисодиётнинг барқарор ўсиши, биринчи навбатда, етакчи соҳалар ривожига бевоқифлик;
- қайси соҳада юқори қийматга эга маҳсулот яратилса, биз ана шу соҳани биринчи навбатда қўллаб-қувватлаймиз;
- шунинг учун иқтисодиёт ривожига жиддий туртки берадиган соҳаларни ривожлантириш стратегиясини ишлаб чиқиш ва амалга оширишимиз лозим;
- шунингдек, молия бозорлари, жумладан, фонд бозорини ривожлантириш ҳам янги иқтисодий шароитда асосий мақсадларимиздан бири бўлиши керак;
- янги молиявий инструментларни жорий этиш ва облигациялар чиқариш орқали, банк хизматлари қўламини янада кенгайтириш, илғор ахборот технологиялари асосида банк тизимини ривожлантириш зарур;
- инвесторлар мамлакатимизда ўзини имкон қадар эркин ҳис қилишлари учун валюта бозорини янада эркинлаштириш талаб этилади;
- шунингдек, бир ой муддатда ташқи бозордаги ўзгаришларнинг иқтисодиётимизга салбий таъсирини камайтириш бўйича “йўл харитаси”ни ишлаб чиқиш лозим¹.

Нархларни эркинлаштириш ҳамда уларни тўғри назорат қилиш учун албатта АКТ ни соҳага кенг жорий этиш зарур.

Шу билан бирга, АКТ аввалги анъанавий технологиялар билан таққослаганда бир қатор хусусиятлар билан ажралиб туради, шу сабабли уларнинг иқтисодий ўсиши ва миллий иқтисодиётни ривожланишига таъсири сифат жиҳатидан фарқ қилади. Биринчидан, бу АКТ тарқалишининг глобал хусусияти - улар самарадорлик ва самарадорликни ошириш

¹ Правда В. Послание Президента Республики Узбекистан Шавката Мирзиёева Олий Мажлису, „Правда Востока“

мумкин бўлган деярли барча соҳаларда, шу жумладан менежмент соҳасида қўлланилади. АКТни ривожлантиришнинг юқори тезлиги уларни тарқатиш ва улардан фойдаланиш учун жуда паст маржинал харажатлар билан боғлиқ бўлиб, бу АКТ соҳалари махсулотларининг нисбатан паст нархларида акс этади.

Бунинг самараси ўлароқ, янги технологияларни иқтисодиётда қўллаш натижасида бошқа анъанавий технологияларга қараганда анча тезроқ ва катта ҳажмда эришиш мумкин. АКТ махсус иқтисодий фойда келтиради, чунки улар замонавий иқтисодиётда асосий рол ўйнайдиган маълумотларни қайта ишлаш ва алмашиш билан боғлиқ¹.

Ишончли ҳисобот, ишончли таҳлил натижаларини олиш бу – энг яхши қарорлар қабул қилишнинг калитидир. Ишончли молиявий ҳисоботнинг асосий хусусияти шаффофликдир. Шаффофлик, мавжуд вазият, қабул қилинган ҳаракатлар ва қарорлар тўғрисидаги маълумотлар бозорнинг барча иштирокчилари учун мавжуд ва тушунарли бўлишни назарда тутаяди.

Ахборот - бу ўз вақтида ва ошқора тарқатиш орқали стратегик қарорлардан хабардор қилишдир. Шаффофликни ошириш талаблари кўпинча фойдали ва керакли маълумотлар, айниқса салбий маълумотлар яширилаётганлигини кўрсатади. Бугунги кунда ахборот билан боғлиқ муаммоларни ҳал қилиш учун жавобгарлик регуляторлар зиммасида.

Шуни ҳам ёдда тутиш керакки, АКТ ғарб давлатлари иқтисодиёти таркибида бўлган бизнес билан боғлиқ хизматлар соҳасида (банк, молия, консалтинг, маркетинг ва бошқалар) фаол қўлланилади.

Фойдаланилган адабиётлар рўйхати

1. Правда В. Послание Президента Республики Узбекистан Шавката Мирзиёева Олий Мажлису, „Правда Востока“.
2. Ходиев Б. Ю. Узбекистан: построение» цифровой экономики» //Российский внешнеэкономический вестник. – 2017. – №. 12..

¹ Ходиев Б. Ю. Узбекистан: построение» цифровой экономики» //Российский внешнеэкономический вестник. – 2017. – №. 12..